

УМОВИ ВОЛОГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ҐРУНТУ ОСІННЬОГО ПЕРІОДУ В СТЕПОВІЙ І ЛІСОСТЕПОВІЙ ЗОНАХ

Коротов В.С.

Науковий керівник - ст. викладач Безпалько В.В., доцент Кочетова С.І.

Харьковский национальный технический университет
сельского хозяйства имени Петра Василенко

61023, Харків, вул. Мироносицка, 92, секція агрономії, тел. (057) 700-39-11

E-mail: agroecology265@gmail.com

Степова і Лісостепова зони України являються основними виробниками товарного зерна пшениці озимої. Характерними ознаками даних агрокліматичних зон, на сучасному етапі, являється такі явища, як ґрунтова засуха, суховії, несподівано різкі коливання температури повітря.

В цілому по Україні майже щороку в серпні – вересні, а в окремі роки і до середини жовтня на частині посівних площ озимих відмічається ґрунтова засуха. Якщо раніше це явище було характерним для півдня і південного сходу країни, то останніми роками з'явилася тенденція до поширення осінніх посух у західних та північних областях.

Зменшення кількості опадів в перед посівний період озимих, нерівномірність їх розподілу, впродовж вегетаційного періоду, інтенсивність обумовлюють дефіцит запасів продуктивної вологи в ґрунті. В багаторічному розрізі (2000 – 2014р.р.) спостерігається тенденція до зменшення кількості опадів у вересні.

У кожній технології вирощування с/г культур крім витратних технологічних заходів є такі ефективні прийоми, які не потребують додаткових витрат, а лише правильне застосування окремих елементів технології. На розвиток озимої пшениці, її зимостійкість і продуктивність важливе значення мають строки сівби. Визначити оптимальні строки сівби для окремого регіону, можливо через вологозабезпеченість орного шару ґрунту.

Сучасні експериментальні дослідження по системам зяблевого обробітку ґрунту, які проводились в умовах Пензенської області показали перевагу нових технологій в збереженні і витратах вологи орного шару ґрунту при формуванні врожаю. На прикладі аномального засушливого 2010р. (відсутність опадів з травня по вересень) за рахунок нових технологій було накопичено і збережено вологи в ґрунті до 220 – 230мм, що при раціональному використанні в період формування врожаю озимої пшениці на рівні 2,2 т/га.

Спостереження запасами вологи в ґрунті в паровому полі з вихідними даними 47,7мм показали: «ПАУК - 4» на 5-7см утримувалось 46,6мм вологи, ділянка оброблена БДМП – 6х4 на 8-10см – 31,1мм і ділянка оброблена важкими культиваторами на глибину 10 – 12см - 18,1мм. Продуктивної вологи залишилось відповідно 30,6мм, 15,1мм і 2,1мм при умові, що запаси доступної вологи менше 20мм вважаються незадовільними. Це свідчить, що розробка технологій обробітку ґрунту і використання ґрунтооброблених агрегатів в значній мірі впливає на вологозабезпеченість ґрунту і кінцевий врожай.